

ПРАВО ИЗЛУЧНОГ ПОВЕРИОЦА НА НАКНАДУ ШТЕТЕ

Када дође до оштећења ствари током стечајног поступка и ствар постане нефункционална, излучни поверилац има право да тражи намирење износа који одговара тржишној вредности ствари, који се измирује из стечајне масе.

Из образложења:

„Одредбом члана 27. Закона о стечају ("Службени гласник РС", број 104/2009) регулисан је делокруг послова стечајног управника те је, између осталог, прописано да је стечајни управник нарочито дужан да предузме све неопходне мере за заштиту имовине стечајног дужника, као и да своје послове обавља самостално и са пажњом доброг стручњака. Чланом 104. став 1. тачка 1. истог закона прописано је да су обавезе стечајне масе - обавезе, које су проузроковане радњама стечајног управника, или на други начин – између осталог – управљањем стечајне масе, а које не спадају у трошкове стечајног поступка. Чланом 105. став 1. Закона о стечају прописано је да отварањем стечајног поступка стечајни управник преузима у државину целокупну имовину која улази у стечајну масу и њоме управља. Чланом 112. став 1. Закона о стечају прописано је да излучни поверилац подноси захтев да му се из стечаја излучи ствар која не улази у стечајну масу, док је ставом 5. истог члана прописано да ако стечајни судија оспори право на излучење ствари, поверилац своје право може остваривати у другим судским поступцима. Чланом 50. ст. 1, 3. и 4. истог закона прописано је да је излучни поверилац лице које, на основу свог стварног или личног права, има право да тражи да се одређена ствар издвоји из стечајне масе. Ствар из става 1. овог члана не улази у стечајну масу. Ако је стечајни дужник неовлашћено отуђио ствар из става 1. овог члана у току стечајног поступка, излучни поверилац има право да тражи намирење износа који одговара тржишној вредности ствари, који се измирује као обавеза стечајне масе. Следствено отуђењу, наведена одредба може се аналогно применити и на конкретан случај, односно када дође до таквог оштећења ствари током стечајног поступка, да иста постане нефункционална. Дакле, применом цитираних одредби, обавеза стечајног дужника јесте да ствар преда власнику у затеченом стању у моменту отварања стечајног поступка, с тим што власник има право на накнаду штете, уколико у току стечаја дође до таквог оштећења ствари да је иста без виталних делова и неупотребљива. Имајући у виду да се машине тужиоца налазе код туженог од дана отварања стечаја, да је тужени пропустио да поступи по правноснажној судској одлуци у смислу члана 112. став 5. Закона о стечају и предметне покретне ствари преда тужиоцу, те да је услед наведеног наступила штета, која се огледа у губитку вредности ствари, односно њиховим нефункционалностима, то је на туженом обавеза накнаде настале штете. Током поступка је утврђено да стечајни управник туженог није предузео све нужне и неопходне радње како би најпре предметне покретне ствари тужиоца заштитио и обезбедио, а потом и исте по правноснажној судској одлуци предао њиховом власнику. Поред тога, саслушани сведоци, који су били чланови пописне комисије, као и лице које је оформило пописну комисију када је над туженим отворен поступак стечаја, потврдили су да су предметне машине биле у просторијама туженог, те да обезбеђење истих није било адекватно имајући у виду да је лице, које је радило у обезбеђењу, својим камионом извозило ствари и да је против истог поведен кривични поступак и обавештена полиција. Следом наведеног, не може се сматрати да је тужени поступао са пажњом доброг стручњака и да је наведене ствари заштитио, због чега је допринео настанку штете, коју је дужан надокнадити тужиоцу.

Без утицаја су наводи ревидента о доприносу тужиоца настанку штете и подељеној одговорности тужиоца и туженог у смислу члана 192. Закона о облигационим односима. Ово стога што су нижестепени судови утврдили да тужени није поступио по правноснажној судској одлуци којом му је наложена предаја покретних ствари - машина за које је утврђено да су власништво тужиоца, те да су предметне машине оштећене до те мере да је њихова употребна вредност доведена на ниво секундарног отпада, а што је утврђено налазом и мишљењем судског вештака, који је непосредним увидом утврдио тренутно стање машина у односу на стање машина од када се налазе код туженог. Следи, у конкретном случају није утврђен допринос тужиоца настанку штете, а осим тога, одговорност туженог заснива се на примени одредбе члана 50. ст. 1. и 4. у вези са одредбом члана 112. став 5. Закона о стечају.

Без утицаја су и наводи ревидента да је у току поступак извршења на основу извршне исправе – пресуде Привредног суда у Лесковцу П 814/2014 од 27.8.2015. године. Учесници парничног поступка, односно извршног поступка, одређени су садржином конкретног материјално - правног односа и предметом тужбе, односно предлога за извршење којим такав поступак започиње. Будући да је утврђено током предметног поступка да су ствари, које су предмет извршења по наведеној пресуди П 814/2014 неупотребљиве, то је основ овог спора накнада штете која се огледа у разлици вредности предметних машина на дан отварања стечаја, 14.5.2010. године и на дан вештачења, 8.5.2019. године. Стога, чињеница да је извршни поступак и даље у току, нема утицаја јер се у конкретном случају не потражују предметне ствари, већ накнада штете, чија висина штете је одмерена свакако умањењем вредности тих ствари - сада као секундарних сировина.“

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Прев 447/2021 од 23.12.2021. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 5.7.2022. године)